

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Być przedsiębiorczym – nauka przez praktykę”
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3.11

System emerytalny w Polsce

Katarzyna Sowa

Uniwersytet Rzeszowski

al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
Projekt „Być przedsiębiorczym – nauka przez praktykę”
www.ur.edu.pl

KONSPEKT LEKCJI DO PRZEDMIOTU: PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

I. METRYCZKA KONSPEKTU

1. Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego lekcję:.....
2. Klasa:
3. Data:
4. Miejsce prowadzenia lekcji:
5. Czas prowadzenia lekcji:.....

II. UMIEJSCOWIENIE LEKCJI W STRUKTURZE JEDNOSTKI METODYCZNEJ

1. Temat lekcji: **System emerytalny w Polsce**

III. CELE OPERACYJNE LEKCJI

A. Operacyjne cele instrumentalne:

1. WIADOMOŚCI

1.1 Wiadomości do zapamiętania:

Uczeń poprawnie:

- a) wyjaśni pojęcia: emerytura, system emerytalny, system repartycyjny, system kapitałowy, waloryzacja, wyjaśnia skróty: ZUS, PPE, IKE, OFE,
- b) zdefiniuje pojęcia: emerytura, wiek emerytalny,
- c) wymieni:
 - cechy systemu repartycyjnego i kapitałowego,
 - filary systemu emerytalnego,
 - cechy filarów emerytalnych,
 - nazwy OFE.

1.2 Wiadomości do zrozumienia:

Uczeń potrafi poprawnie:

- a) uzasadnić konieczność odkładania (oszczędzania) na przyszłą emeryturę,
- b) uzasadnić zależność pomiędzy aktywnością zawodową a wysokością emerytury,
- c) uzasadnić obowiązkowość systemu emerytalnego.

2. UMIEJĘTNOŚCI

2.1 Umiejętności stosowania wiadomości w sytuacjach typowych:

Uczeń potrafi poprawnie:

- a) sklasyfikować cechy filarów systemu emerytalnego,
- b) porównać fundusze emerytalne pod względem stopy zwrotu.

2.2 Umiejętności stosowania wiadomości w sytuacjach problemowych:

Uczeń poprawnie:

- a) analizuje ustawę o systemie emerytalnym,
- b) decyduje o wyborze OFE,
- c) rozumie zależność pomiędzy aktywnością zawodową a wysokością emerytury.

3. ZDOLNOŚCI POZNAWCZE:

- 3.1 **Spostrzegawczość:** uczeń potrafi dostrzec zależność pomiędzy aktywnością zawodową a wysokością przyszłej emerytury.
- 3.2 **Wyobraźnia:** uczeń zapamiętuje cechy poszczególnych filarów systemu emerytalnego poprzez schemat.
- 3.3 **Pamięć:** uczeń analizuje sytuację problemową i stosuje poznane informacje w celu udzielenia właściwych odpowiedzi.
- 3.4 **Uwaga:** uczeń rozwija uwagę dowolną poprzez koncentrację na przebiegu udzielanych odpowiedzi i koncentrowaniu się przekazywanych informacjach.

B. Operacyjne cele kierunkowe.

1. **Uczestnictwo w działaniu:** uczeń stara się odpowiedzieć na zadane pytania, poszukuje informacji z lekcji poprzednich oraz informacji, z którymi spotyka się w życiu codziennym.
2. **Podejmowanie działania:** uczeń samodzielnie poszukuje skojarzeń do określenia: emerytura, angażuje się w wykonywanie ćwiczenia.
3. **Nastawienie na działanie:** uczeń oczekuje wyjaśnień dotyczących tematu lekcji, oczekuje pomocy w wykonaniu ćwiczenia.
4. **System działań:** uczeń samodzielnie dokonuje analizy fragmentu ustawy i wykonuje zadanie domowe.

IV. METODY I ŚRODKI DZIAŁANIA

1. **Podstawowa strategia dydaktyczna:** informacyjna i multimedialna i problemowa.
2. **Metody uczenia się - nauczania:**
 - elementy wykładu,
 - elementy pogadanki,
 - ćwiczenia,
 - praca w grupach i indywidualna,
 - pokaz, prezentacja,
 - praca z materiałem źródłowym – ustawa.
3. **Środki dydaktyczne:**
 - rzutnik multimedialny,
 - laptop lub stanowisko komputerowe,
 - prezentacja multimedialna „System emerytalny w Polsce”,
 - ćwiczenie – cechy trzech filarów emerytalnych (w kopertach),
 - fragment Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr.139, poz.934,z późn. zm.),
 - podręcznik, zeszyt.
4. **Formy organizacji pracy uczniów:**
 - praca zbiorowa (czynny udział w lekcji, aktywność)
 - praca indywidualna (praca z podręcznikiem, odpowiedź ustna, notatka, trafne formułowanie pytań, samodzielne obliczenia)

V. STRUKTURA LEKCJI

1. **Czynności organizacyjne:** 5 min
2. **Wprowadzenie do lekcji i uświadomienie uczniom celu lekcji:** 5 min
3. **Rozwiązywanie problemów grupowo i indywidualnie:** 30 min
4. **Podsumowanie lekcji:** 5 min
5. **Zakończenie zajęć.**

VI. PRZEBIEG LEKCJI

TOK LEKCJI	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA	CZYNNOŚCI UCZNIÓW	CZAS REALIZACJI
Czynności organizacyjne	<p>1. Powitanie uczniów. 2. Sprawdzenie obecności. 3. Zapisanie tematu lekcji.</p>	<p>1. Przywitanie nauczyciela. 2. Zapisanie tematu lekcji do zeszytu</p>	5 min
Uświadomienie celów lekcji	<p>Jesteście w takim wieku, że nie myślicie w chwili obecnej o emeryturze. Należy jednak już teraz zastanowić się jak będzie wyglądać nasze życie w przyszłości, jak będziemy egzystować na starość.</p> <p>Celem dzisiejszej lekcji jest zaznajomienie Was z systemem emerytalnym obowiązującym w Polsce po roku 1998 (reformacja systemu emerytalnego) oraz ze zmianami w tym zakresie, które wprowadziła Ustawa z dnia 11 maja 2012 r.</p> <p>Chciałabym też uświadomić Wam jaki wpływ na przyszłą emeryturę ma aktywność zawodowa i to czy będziemy oszczędzać dodatkowo czy też nie.</p>	<p>1. Uczniowie słuchają i starają się zrozumieć cel lekcji.</p>	5 min
Omówienie tematu lekcji	<p>Zanim przejdziemy do charakterystyki polskiego systemu ubezpieczeń zastanówmy się co to jest emerytura?</p> <p>Po spisaniu na tablicy słów – skojarzeń ze słowem emerytura – prezentacja <i>slajdu 3</i>.</p> <p>Z definicji „emerytury” wynika, że jednym z warunków uprawniającym do pobierania emerytury jest określony wiek.</p> <p>Kto z was wie ile ten wiek obecnie wynosi?</p> <p>Sprawdźmy, czy wasze odpowiedzi są zgodne z ustawą – <i>slajd 4</i>.</p> <p>Z wynagrodzenia pracownika pobierana jest składka na emeryturę – odwołanie się do lekcji poprzedniej do zagadnienia o ubezpieczeniu emerytalnym – przypomnienie wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne, świadczeń z tego ubezpieczenia.</p> <p>Przejdźmy teraz do tematu lekcji – co to jest system emerytalny i jak on funkcjonuje w Polsce.</p> <p>- <i>slajd 5</i>.</p> <p>Mówiąc o systemie emerytalnym należy krótko wspomnieć jaki charakter miał ten system do końca roku 1998. i po roku 1998 kiedy została przeprowadzona reforma systemu ubezpieczeń.</p> <p>- <i>slajd 6</i>.</p> <p>Chcąc krótko zestawić cechy systemu repartycyjnego i kapitałowego możemy powiedzieć, że w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systemie repartycyjnym nie pracujemy na siebie (nasze składki przeznaczane są na wypłatę bieżących emerytur), nasza emerytura w bardzo małym stopniu zależy od stażu pracy i wysokości zarobków, emeryci w większości żyją na granicy ubóstwa. - system kapitałowy – pieniądze gromadzone są na indywidualnych kontach, są następnie inwestowane z zyskiem. <p>W Polsce mamy więc system mieszany – połączenie systemu repartycyjnego z kapitałowym, a co to oznacza wyjaśnią nam kolejne slajdy – <i>slajd 7 - 10</i>.</p>	<p>Uczniowie starają się zdefiniować pojęcie emerytura poprzez skojarzenia związane z tym słowem.</p> <p>Uczniowie zastanawiają się nad odpowiedzią i zgłaszają swoje propozycje.</p> <p>Uczniowie przypominają sobie wiadomości z lekcji poprzedniej i aktywnie uczestniczą w udzielaniu odpowiedzi.</p>	30 min

<p>Omówienie tematu lekcji</p>	<p>W celu utrwalenia cech charakteryzujących poszczególne filary wykonamy ćwiczenie, które będzie polegało na dopasowaniu pomieszanych cech z wszystkich filarów do odpowiedniego filaru – <i>załącznik nr 1</i>.</p> <p>(rozdanie uczniom kopert - 4 osobowe grupy, w których znajdują się paski z cechami poszczególnych filarów systemu emerytalnego, na wykonanie zadania przeznaczono 5 min.)</p> <p>Sprawdzenie poprawności wykonania ćwiczenia – <i>slajd 11</i>.</p> <p>Zastanówmy się teraz od czego zależy nasza przyszła emerytura.</p> <p>Zachęcenie uczniów do dyskusji, do wymieniania czynników mających wpływ na emeryturę – uzasadnienie swoich decyzji.</p> <p>Podsumowanie odpowiedzi uczniów – <i>slajd 12</i>.</p> <p>Wysokość przyszłej emerytury zależy też od zysków z lokowania składek przez OFE z II filaru. Zwróćcie uwagę jakie mamy fundusze i jaka jest stopa zwrotu czyli zmiana wartości jednostki rozrachunkowej w określonym czasie poszczególnych funduszy – <i>slajd 13</i></p>	<p>Uczniowie wyjmują z kopert paski z zapisanymi cechami i w 4 – osobowych grupach dopasowują do poszczególnych filarów charakterystyczne cechy (zadają pytania w razie wątpliwości)</p> <p>Uczniowie zastanawiają się nad zadaniem pytaniem, następnie formułują odpow. i starają się je uzasadnić</p> <p>Uczniowie analizują dane ze slajdu, dyskutują między sobą, wymieniają się spostrzeżeniami i wiedzą na temat funduszy – kojarzą nazwy.</p>	
<p>Podsumowanie lekcji</p>	<p>Podsumowując lekcje zastanówmy się jakie obowiązki ma ubezpieczony i ubezpieczyciel – <i>slajd</i></p>	<p>Uczniowie próbują określić obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela na podstawie wiadomości z bieżącej lekcji</p>	<p>5 min</p>

.....
Podpis nauczyciela

Załącznik nr 1

FUNDUSZE EMERYTALNE
II filar
dobrowolny
ZUS
DODATKOWE OSZCZĘDNOŚCI
kapitałowy
I filar
III filar
obowiązkowy
zarządzany przez prywatne instytucje
umowa pokoleniowa
kapitałowy
indywidualne konta
obowiązkowy
indywidualne konta utworzone przez ZUS
kapitał dziedziczny
dziedziczona kwota gromadzona na specjalnym subkoncie (5 proc. płacy)
zarządzany przez prywatne instytucje
indywidualne konta
zarządzany przez państwo
kapitał dziedziczny
możliwość rezygnacji i odebrania kapitału przed terminem przejścia na emeryturę
możliwość zmiany OFE

